

NEGERZANGEN

VELEN, DIE „DE NEGERHUT” GELEZEN hebben, zal het misschien opgevallen zijn, welk een groote plaats in het leven van den neger het gezang inneemt. Het is het hoofdbestanddeel van zijn godsdienst oefeningen, het geeft in bange tijden en bij feestgelegenheden zijn overkropt gemoed lucht en wijst hem heen naar het beloofde land aan de overzijde van de Jordaanrivier, waar geen slavernij meer zijn zal.

Deze liederen staan tegenwoordig in het middelpunt van de belangstelling. Een tijdlang scheen het, of zij gansch en al vergeten waren. Immers, de na den Amerikaanschen burgeroorlog vrijgelaten slaven werden niet gaarne meer aan hun vroegeren toestand herinnerd en trachtten zooveel mogelijk van de blanken over te nemen, ook in hun godsdienstig leven. Zoo scheen het, of de oude, mooie „Spirituals,” zooals men ze noemt, door karakterlooze gezangen, waar ijverig mee gecolporteed werd, verdrongen zouden worden. Toen echter blanke muzikliefhebbers zich voor de oude liederen gingen interesseeren en ze verzamelden, werden hun oogen geopend en haastten zij zich, hun oude schatten te bewaren.

Voor een deel is natuurlijk de belangstelling voor deze negerkunst te wijten aan het feit, dat alle primitieve kunst op het oogenblik „en vogue” is, maar de belangstelling voor de „Spirituals” is echter niet zoo maar aan een modegril toe te schrijven. Niemand minder dan Doorate was zóó getroffen door de schoonheid van deze muziek, dat hij er motieven aan ontleende voor zijn symphonie uit de nieuwe wereld.

De negers zijn een muzikaal ras. Zij hebben dit gemeen met dat andere ras, dat zoo door de blanken, ik durf niet zeggen de Christenen, mishandeld is: de Joden. Hun zin voor rythme, dien immers ook de Afrikaansche negers bezitten, hebben zij in de ballingschap behouden. En wat nu de Amerikaansche negers betreft, is het wonderlijke, dat zij in talent hun Afrikaansche rasgenooten voorbijstreven. Er ontwikkelt zich namelijk in Amerika onder hen een diepere zin voor melodie en harmonisatie, zoodat het al te rauwe en barbaarsche van de louter rhythmische primitieve negermuziek verzacht wordt.

De Amerikaansche negers hebben echter op de tradities van hun volk voortgebouwd. Sommige negerliederen zijn er een bewijs voor, hoe taai verschillende motieven in de traditie van een primitief volk kunnen voortleven. Zoo hoorde b.v. een reiziger in Centraal-Afrika een stam in de buurt van den Victoria waterval in Rhodesia een lied zingen, waarvan de melodie ongeveer hetzelfde was als die van het bekende „Sing low, sweet charriot.”¹⁾ Het lied werd in den Afrikaanschen stam steeds gezongen bij de uitvaart van het stamhoofd. Stervende werd dan het stamhoofd in een kano gezet, die de rivier afdreef, tot zij verzwolgen werd in de groote watervallen. De sage, waar het lied op berustte, was, dat eens een wagen van den hemel was neergedaald, waarin het stamhoofd was overgestapt en zoo ten hemel gevaren. Toen de slavenbevolking in Amerika tot het Christendom was bekeerd, werd het lied ook gekerstend, en dat kon

¹⁾ De tekst van deze negerliederen, in een eigenaardig Engelsch dialect geschreven, verliest, in een vreemde taal overgebracht, al zijn bekoring. Het genoemde lied zou in het Hollandsch ongeveer luiden: Daal neer, zoete wagen, die komt om mij naar huis te brengen.

gemakkelijk, want het paste zich immers aan bij het Bijbelverhaal over Elia's hemelvaart.

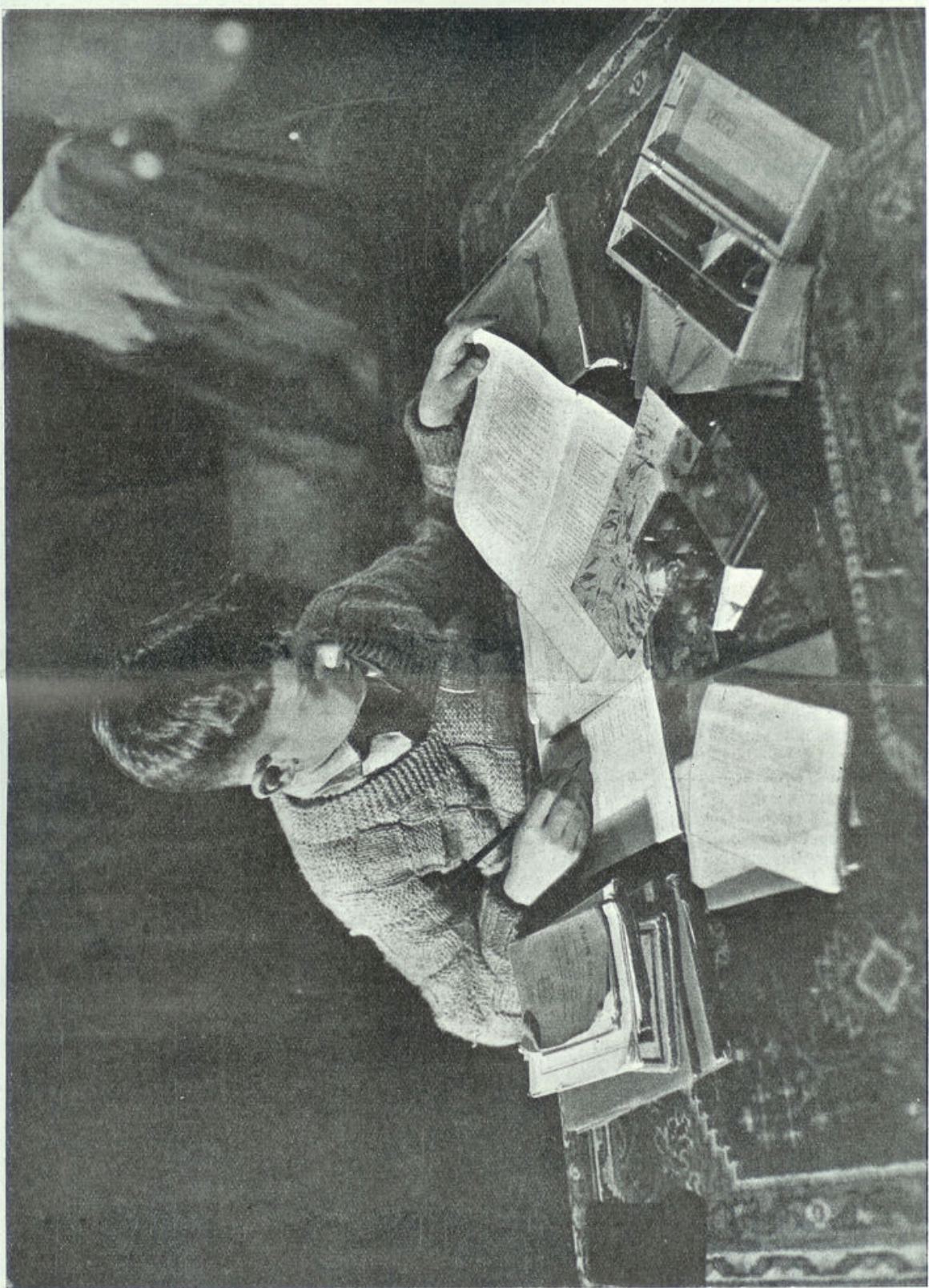
Ook de vorm van de „Spirituals” sluit zich aan bij de negerzangen uit de Afrikaansche wildernis. Deze vorm is een afwisseling van solostem en koor. Het koor valt telkens met denzelfden regel in. Zoo is de grondvorm van de „Spirituals,” waarbij zich dan nog soms refreinzing door het koor aansluit. Deze afwisseling van solostem en koorzang geeft ons ook een helder beeld van het ontstaan van de „Spirituals.” We moeten het ons waarschijnlijk zóó voorstellen: na volbrachte dagtaak kwamen de negerslaven 's avonds voor een der hutten bijeen, om met elkander te praten over de gebeurtenissen van den dag. En wanneer ze dan soms zwijgend bijeen zaten, want negerhersenen zijn traag en er zijn op de plantages in die dagen dingen gebeurd, die zóó treurig waren, dat er geen woorden voor te vinden zijn, om ze uit te drukken, — dan begon een van hen een lied te improviseeren en het koor wist spoedig genoeg met welke woorden het moest invallen. Een neger antwoordde eens aan een blanke, die vroeg, hoe de negers toch aan die verzen kwamen: „Wel, we maken ze, meneer.” — „Hoè maken jullie ze dan?” De neger moest even nadenken en zei toen: „Dat gaat zoo. Mijn meester laat mij honderd slagen geven. Mijn vrienden zien het en zijn treurig om mij. Als ze 's avonds bijeen komen, zingen ze er over. Sommigen zingen goed en weten hoe het moet. En ze zingen het zóólang tot het goed gaat. En zoo gaat dat.”

Is het wonder, dat deze arme slavenzielen de Bijbelsche verhalen inzogen als een dorstig land den regen? Is het wonder, dat de toekomstige heerlijkheid werd aangeduid als „het land Kanaän,” het tegenwoordige leven als „het land Egypte”? Mozes, dat is de man naar hun hart, de man, die Israëel opvoerde uit het land der slavernij. En naar Jezus zien zij op om troost, Jezus, die als een lam ter slachting werd geleid en „Hij deed Zijn mond niet open.” „Als Jezus mij niet helpt, zal ik zeker sterven,” heet het in een ander vers.

Een vrijgelaten slaaf verhaalt, hoe hij zijn vader dat lied hoorde zingen, wanneer hij met de zweep was geranseld, gezeten voor zijn hut op een blok hout, terwijl de tranen hem langs de wangen stroomden. Sommige liederen verhalen ons zulke kleine tragedies. „Mammie, gaat meester ons morgen verkoopen?” vraagt de solostem, en het koor zingt het antwoord: „Jä, jä, jä.” Doch berustend klinkt het refrein; „Waakt en bidt.” Moeder en kind werden in dien tijd, blijkens advertenties in de bladen, vaak afzonderlijk verkocht.

Geen wonder, dat de dood gezien wordt als de groote bevrijder. Over de heerlijkheden van het paradijs kan de neger fantaseeren op een wijze, die ons wel naïef moet aandoen. Zoo stellen ze zich heel wat voor van de kwestie, wat voor schoenen ze in den hemel zullen dragen. Immers de slaaf draagt geen schoenen, en dus, redeneert hij, zullen ze in den hemel wél schoenen dragen, want daar zijn ze geen slaven meer!

Zulke voorstellingen zijn misschien wel in staat een glimlach op te wekken. Als we dan maar bedenken, dat het voor de onbekende zangers ernst was. Het voorstellingsvermogen van den neger is maar beperkt. Hij leefde per slot van rekening bij een minimum: dat Christus gestorven is voor onze zonden. Maar bij dat minimum leefde hij ook inderdaad. En

LUST TOT HET WERK

dan mag het ons kinderlijk aandoen, als hij zegt, koning Jezus te zien rijden op een melkwit paard en met een gouden kroon op het hoofd, de blijde geloofszekerheid in deze verzen is niet te miskennen. Of is er ontwapenender Evangelieprediking denkbaar dan in een lied als „de Gospeltrain”? De trein van het Evangelie nadert — ik hoor hem vlak bij — ik hoor de wielen rollen — en ratelen door het land. En dan het refrein: stapt maar in, kinderen, er is ruimte voor nog veel meer! En is een vraag, recht op den man af als: „Was je daar ook bij, toen ze mijn Heer kruisigden?” niet in staat, om ieder Christen schuldig het hoofd te doen buigen?

Dat laatste is trouwens bij nader inzien wel een eigenschap van heel deze categorie: dat ze ons schuldig stelt, juist door ons niet te beschuldigen. Q. A. DE R.

EEN RUSTELOOS WERKER

IN GROOTEN EENVOUD EN IN ALLE STILTE hebben met zijn kinderen, enkele familieleden en vrienden op het kerkhof te Utrecht Woensdag 26 April begraven den heer B. Wind Jr, een medewerker van „Timotheüs,” zijn troetelkind.

Niet bekend bij de groote menigte, mede vanwege de terughoudendheid in zijn karakter, al had hij groote behoefte aan vriendschap en warmte.

Als man en vader wordt hij gemist door vrouw en kinderen, voor wie hij heeft gezwoegd van den morgen tot den avond.

In den werkkring, waarin hij geplaatst was en waar hij zoo met hart en ziel en met groote vreugde heeft gearbeid bijna 20 jaren lang, laat hij een ledige plaats. Hij ging in en op in de zaak van de firma La Rivière & Voorhoeve te Zwolle, welke hij diende. Hij reisde er voor naar het buitenland en in het binnenland; stond in verbinding met schrijvers binnen en buiten de grenzen. Hij organiseerde en stimuleerde. Hij bewerkte voor Nederland uitlandsche boeken. Hij was een stille kracht, doch een groote kracht. Dit is onbekend aan de velen, slechts een enkele wist het. Hij was een man zonder scholing, een self-made man, zooals men dat noemt, maar die zeldzaam begaafd was.

Een gesloten karakter en toch zoo warm.

Een man van zeer sterke passie en toch zoo nuchter.

Het geheim van zijn leven lag hierin, dat hij alles zag in het licht der eeuwigheid. En daarom kende hij bij de zwaarte ook de vreugde van den arbeid. De bron van die vreugde lag voor dit leven in God, die hem ontmoet had op een geweldige wijze en die met hem en om hem geworsteld heeft.

Deze man van groote kracht, van veel tegenstand, van sterken hartstocht, blakend van ijver voor de zaak, waarvoor hij zich gaf, moest gebroken worden.

En God heeft hem gebroken.

Er was een tijd in zijn leven, dat hij zeer ver van God leefde en toch wellicht dichtbij. Een tegenstander leeft wel van God af en toch ook naar God toe.

412

In dien tijd was hij nooit los van de Goddelijke dingen.

Ik heb in dat leven mogen lezen, dat zoo verborgen, zoo donker bleef voor velen, en ik zou menig hoofdstuk van dat leven kunnen blootleggen. Ik mag niet.

Alleen het volgende:

Hij was opgevoed in een Christelijke sfeer; in zijn jeugd gaf hij les op de Zondagsschool — ook later, veel later weer — en was een zeer gewaardeerd bestuurslid van een Christelijke Jongelingsvereniging.

Toen kwam de donkere periode in zijn leven. Hoe? Hij is afgeweken, ver afgeweken. Hij werd een vijand Gods en toch een zoeker naar God. Hij is nooit los van God geweest en God heeft hem nooit losgelaten.

En toen gebeurde er iets, iets vreeslijks. Een kind, een jongen van acht jaar, werd plotseling aan de ouders ontrukkt.

Dat werd het hoogtepunt of wilt ge het dieptepunt in dit leven. Want toen de vijandschap tegen God geweldig was, het hoogtepunt bereikte, heeft de Heere hem in de diepte gebracht op de knieën en leerde hem weer bidden, roepen om genade en om licht. Dat oogenblik blijft bij mij in herinnering. Wat bij de menschen niet mogelijk, niet meer mogelijk werd geacht, was bij God wel mogelijk. Hier was gebedsverhooring. Er was gebeden jaren lang ook voor hem. En een oud man, die het niet beleefd heeft op deze aarde, die een maand te voren van hier was gegaan, had steeds in 't geloof gezegd: hij komt terecht.

En God bracht hem terecht.

Het verlies van het kind werd hem tot winst.

Het offer, dat de ouders moesten brengen, werd tot een zegen.

God overwon en hij werd klein gemaakt, en God verheerlijkte Zijn Naam in het behoud van dezen man.

En toen die verandering — wilt ge plotselinge verandering, al had God reeds lang dat hart toebereid — plaats greep, heeft hij maatschappelijk moeilijke tijden gehad. De oude vrienden verlieten hem. De zaak ging achteruit. God gaf echter uitkomst. En hij werd — dat is leiding Gods geweest naar eigen getuigenis — ingeschakeld in de zaak van de firma La Rivière & Voorhoeve. God heeft Zijn beloften, aan Zijn kinderen gegeven, mede voor hem waar gemaakt.

Het ziekbed, dat eindelijk sterfbed werd, is van langen duur geweest. Doch God de Heere heeft ook toen dit fel bewogen gemoed stil gemaakt, deze onrustige natuur rust gegeven, het sterke karakter overwonnen en heeft hem geleerd alles, alles uit Gods hand te ontvangen.

Het getuigenis op het ziekbed, waar ook donkere oogenblikken zijn doorleefd, en zielestrijd is gekend, en de herinnering van vroeger ook opdook, was dan ook steeds: *het is Gods werk, en het is alleen Zijn genade, waarop ik mij kan neerleggen.*

Bij het laatste bezoek, dat ik hem bracht en wij biddend scheidden, zeide hij vooral te moeten vragen om de blijdschap des geloofs. En op den Paaschdag van dit jaar, vijf dagen vóór zijn heengaan, was het getuigenis: „De Heere is waarlijk opgestaan en is van Simon, — en daarop legde hij nadruk — en is van Simon gezien.”

God zij geprezen voor het werk, ook in dit leven gewrocht, dat zijn Maker nu looft in grooter kracht dan hier beneden.

DE LIER, Mei 1933

DS J. LANGMAN